

Lázadhatnak a belgrádi egyetemisták - az Orbán-barát Vučić-rezsim ellen tüntetnek a szerbek

Polgár Tóth Tamás - 2020-07-14 15:13:05

Napok óta tartanak a kormányellenes tiltakozások Belgrádban, amelyeknek a magyarországi médiában eddig több, eltérő értelmezése jelent meg. Az [Aleksandar Vučić](#) szerb elnökkel elégedetlen tömeg már több alkalommal is megpróbált [behatolni a parlament épületébe](#). A tüntetők és a rendőrség összecsapásainak számos sérültje van, és ugyan úgy tűnik, hogy a kormány az eredeti terveivel ellentétben nem fog országos kijárási tilalmat elrendelni, még nem látni, hogy hol lehet a tiltakozási hullám vége. A Vučić által vezetett [Szerb Haladó Párt](#) kevesebb mint egy hónapja nyerte meg a koronavírus-járvány miatt júniusra halasztott [parlamenti választást](#), amelyet a legtöbb ellenzéki párt [bojkottált](#). A [Belgrádi Egyetem](#) egyik - a neve elhallgatását kérő - magyar oktatóját kértük meg, hogy segítsen tisztábban látni a déli szomszédunknál történő eseményeket.

Kik és miért tüntetnek most Belgrádban?

Nagyon nehéz kérdés. Pontosan megmondani, hogy kik tüntetnek, gyakorlatilag lehetetlen, ahogy azt is, hogy miért. Alapjában véve azt kell mondani, hogy különböző ellenzéki csoportok a szélsőbaltól a szélsőjobbba. Jelen vannak olyan hangok is, amelyek azt követelik - nem először, hanem sokadikára -, hogy Koszovó legyen újra Szerbia része. Vannak olyan hangok is, hogy nem kell nekünk az Európai Unióhoz csatlakozni, holott ez a szerbek egyik fő törekvése. Alapjában véve mindenki a Vučić-rendszer ellen tüntet valamilyen formában és valamilyen indokkal. Nagyon vegyes a kép.

Vannak olyanok a tiltakozók között, akik a választáson még támogatták Vučićot?

A választások elég furcsán alakultak. Eredetileg áprilisban lettek volna, de a járvány miatt elhalasztották, és június 21-én tartották meg. Többek között ezért is tüntetnek, hogy nem kellett volna a választásokat megtartani. Előtte elkezdtek a járványügyi adatokat kozmetikázni. Elhitették mindenkivel, hogy biztonságosan el lehet menni szavazni, ünnepelni, mert gyakorlatilag megszűnt a járvány. Ez távolról sem így volt. Nagyon sok helyen úgy állítják be, hogy a járvány miatt újra bevezetett [korlátozások miatt tiltakoznak](#). Szó nincs róla. Inkább azért, mert elhallgattak dolgokat. A választást ráadásul az ellenzék legtöbb pártja bojkottálta. Sem a pártok nem vettek részt, sem a szavazóik. Nagyon alacsony volt a részvételi arány, valamivel 50 százalék alatt. Hogy a végül elmenő, Vučićot támogató szavazók közül van-e olyan, aki most tüntet, azt nehéz lenne megmondani. Valószínű, hogy vannak ilyenek.

Az biztos, hogy az eleinte nagyon keménynek tűnő rendőri fellépés azért nem annyira kemény. Egy kicsit Vučić is visszakozott, de a rendőrség is úgy látja már, hogy fegyvertelen tüntetőkkel szemben mégsem kellene olyan keményen fellépni. Ugyanakkor lovasrendőrök is voltak. Nagyon komplikált a kép. Az utca embere igyekszik távol maradni ettől az egésztől. Az én ismerőseim nem mentek ki. Jobban félnek a fertőzéstől.

Mennyire befolyásolja a közhangulatot a koronavírusról való félelem?

Megint azt mondom, hogy nagyon összetett a kép. Március első felében mentem vissza Belgrádba

néhány nap Budapest után. Éppen órát tartottam, amikor jött a hír, hogy az egyetem vezetése úgy döntött, hogy 13-ától áttérnek az online oktatásra, a külföldi oktatók pedig amilyen gyorsan csak lehet, húzzák el a csíkot Szerbiából. Hazamentem, visszacsomagoltam, amit korábban kicsomagoltam, aztán be a kocsiba, irány Budapest. Onnantól kezdve messziről figyeltem az eseményeket. Úgy tűnt, hogy a szerbek nagyon korán, nagyon komoly korlátozó intézkedésekkel megfogták a vírus terjedését: viszonylag alacsony volt az esetszám és a halálozási ráta, biztatóak voltak a számadatok. Csak jóval később derült ki, hogy valószínűleg már akkor is kozmetikázták az adatokat.

Ugyanakkor márciusban még nem volt kötelező, de nagyon sokan már maszkban jártak, mindenkinek a zsebében ott volt a kézfertőtlenítő, komolyan vették az emberek. Amikor május végén megnyitották a magyar határt oda-vissza mindkét ország állampolgárainak, másnap már itt voltam Belgrádban. Akkor még mindig nagyon fegyelmezettek voltak az emberek. Június elejére aztán lazult a fegyelem: hiába volt még kötelező a maszk a tömegközlekedési eszközökön és a boltokban, nagyon kevesen hordták. Ki voltak rakva fertőtlenítős lábtörlők az üzletek bejáratánál. Láttam nem egy olyan embert, aki szétvetett lábbal ment a lábtörlő két oldalán, nehogy rá kelljen lépnie. Ha valaki nem vett fel maszkot, senki nem szólt rá. Júniusra már nem vette komolyan senki. Annyira nem, hogy a választások után hatalmas ünnepeket rendeztek Vučićék, ahol ők maguk is maszk nélkül jelentek meg. Nem egy kormánytag meg is fertőződött, beindult ez a hihetetlen újabb hullám. Most megint vannak korlátozások, ezeket elég sokan betartják. Hogy önszántukból vagy azért, mert félnek a büntetéstől (6 ezer szerb dinárra büntetik azt, aki felszáll egy buszra maszk nélkül és elcsípi), azt nem tudom megmondani, de most megint fegyelmezettebbek.

A szerbiai magyarokra hogyan hatnak ki az országban játszódó folyamatok? A választásokon a [Vajdasági Magyar Szövetség](#) bojkottálás helyett története legnagyobb sikerét érte el.

Adalék a történelmi szerepléshez, hogy egy dél-szerbiai körzetben, ahol egyetlen magyar sem élt, [kaptak 1500 szavazatot](#). Ez valószínűleg egy tévedésnek köszönhető. Két listára szavaztak, egy országosra és egy helyire. A 4-es szám volt a helyi választáson a legpreferáltabb párt, és a 4-es helyen szerepelt a VMSZ az országoson. De valóban, soha még ennyi szavazatot nem kapott a VMSZ. Ezek a tüntetések, elégedetlenségek jelen pillanatban Újvidéken nagyon kemények, de attól északabbra, a Vajdaság olyan részein, ahol sok a magyar, most még nyugalom van. Hogy odáig is eljut-e majd, azt még nem lehet megjósolni. A járványhelyzet Belgrádban és néhány délibb városban a legrosszabb, ott a legnagyobb a nyugtalanság is. De nem azért vannak a tüntetések, mert a járvány miatt korlátozásokat vezetnek be. Ezt nagyon sok helyen tévesen interpretálják.

Mennyire érződik a feszült helyzet az egyetem falain belül?

Belgrádban jelenleg vizsgaidőszak van. A hallgatók már régóta kérik, hogy lehessen online vizsgáznia, de az egyetem vezetése folyton azt hajtogatja, hogy erre nincs akkreditáció. Online oktatásra sincs, azt mégis elrendelték. Most, hogy ennyire eldurvult a helyzet, azt várta volna az ember, hogy végre megengedik az online vizsgát. Annál is inkább, mert a kollégiumokat kiürítették, tehát a vidéki diákok el sem jutnak a vizsgákra. A napokban jött a rektori tanács határozata, hogy továbbra is kontaktvizsgák vannak, de úgy, hogy 4 m² jut egy személyre az adott teremben. Azt most hagyjuk, hogy nincs is akkora terem, ahol 150-en vizsgázhatnak így írásban. Én attól félek, hogy egyetemen belül valami nagy lázadás lesz. Az oktatók és a diákok egészségét is veszélyeztetik. Ha nem vizsgáznak le, akkor pedig elveszhet a félévük, egyeseknek a diplomájuk is ezen múlhat.

Mi lehet az oka annak, hogy az egyetem vezetése ragaszkodik a személyes vizsgáztatáshoz?

Fogalmam sincs. Lehet, hogy attól félnek, hogy csalnának, de ez a kontaktvizsgán is előfordulhat. Elkésérítő, hogy egy ilyen helyzetben az egyetem vezetése még mindig nem látja be, hogy valamit tennie kéne. Úgy gondolom, hogy az egyetem nagyot hibázott. Nem én vagyok az egyetlen dolgozó, aki így gondolja, a diákok pedig folyamatosan zúgolódnak. Tudjuk, hogy a diákság egy nagy erő. Az egyetemről kiindulva további események is történhetnek, ezeket nehéz előre látni. Az ismerőseim közül mindenki azt mondja, hogy ül otthon és retteg. Senki nem tudja, hová fog kifutni ez a helyzet. A kormányzat és a rendőrség hol ide, hol oda lép. Nagyon labilis és képlékeny a helyzet, pillanatról pillanatra változik minden.

CSAK VELED együtt tudjuk garantálni, hogy az újságíró és a szerkesztő munkájába ne szólhasson bele más, csak Te, az olvasó. [Támogasd előfizetéseddel a Debrecinert!](#) Egy hónapra csak 1000 forint. Köszönjük!